

Uitspraak no. 30 van de Verbondscommissie Samenloop inzake "Kostenverdeling Rechtsbijstand II"

Betreft : Rechtsbijstandverzekering /all-risks pleziervaartuigen verzekering

Partijen : Verzekeraar A
(hierna te noemen A.)

en

Verzekeraar B
(hierna te noemen B.)

A. en B. hebben zich ter verkrijging van een uitspraak van de Verbondscommissie Samenloop tot deze commissie gewend ter beslechting van een geschil dat tussen beide partijen gerezen is.

Feitelijke gegevens

De heer X. had bij B. een verzekering lopen ten behoeve van zijn pleziervaartuig. Aan dat verzekerde vaartuig ontstond in 1983 een schade. De heer X. claimde die schade bij B. doch die maatschappij meende niet tot schadevergoeding gehouden te zijn nu de schade-oorzaak was gelegen in een eigen bederf (osmose), welk evenement niet op de polis gedekt zou zijn.

Hierna verzocht de heer X. A., op grond van zijn bij A. gesloten rechtsbijstandverzekering om rechtsbijstand.

Hierna ontstond een discussie tussen partijen over de vraag wie bepaalde proceskosten diende te vergoeden.

Het geschil

In zijn memorie van eis stelt A.:

"Nadat bleek dat de discussie tussen B. en de heer X. niet het door de heer X. gewenste resultaat opleverde verzocht hij op grond van zijn bij A. gesloten rechtsbijstandverzekering A. om rechtsbijstand.

A. maakte deze zaak (opnieuw) aanhangig bij de pleziervaartuigen-assuradeur, doch ook de door deze rechtsbijstandverlener aangehaalde argumenten konden B. niet overtuigen, waardoor A. verplicht was de heer X. over zijn positie binnen zijn contractuele verhouding met de pleziervaartuigenassuradeur te adviseren.

A. heeft, conform de uit de toepasselijke verzekeringsvoorwaarden rechtsbijstandverzekering, voortvloeiende verplichting deze contractuele kwestie onderzocht en kwam tot de conclusie, dat binnen de tussen partijen (B. en de heer X.) overeengekomen voorwaarden de heer X. een mogelijkheid wordt geboden het gerezen verschil op te

" lossen en wel in artikel x. van die voorwaarden en in dat "geschillenartikel" wordt ook geregeld voor wiens rekening de diverse kosten komen.

Op basis van de rechtsbijstandverzekering vergoedt A. de ten laste van verzekerde komende kosten!

B. stelt zich evenwel op het standpunt, dat zijn verzekerde geen beroep meer toekomt op dat bewuste artikel x, aangezien hij zich heeft gewend tot een rechtsbijstandassuradeur, en dat nu kunnen wij niet volgen.

Verzekerde heeft, overeenkomstig voornoemd artikel x van de voorwaarden pleziervaartuigenverzekering, een advocaat een procesadvies gevraagd en aangezien dat procesadvies positief voor cliënt uitviel had cliënt het recht om vervolgens op kosten van B. een procedure te starten. Daartoe wendde de heer X. zich tot Mr. Y. De vraag die aan uw commissie wordt voorgelegd is nu, voor wiens rekening de declaratie, groot f 2.253,66 van Mr. Y. dient te komen, ten laste van B. of van A.

Een van de redenen voor het Verbond van Verzekeraars de Verbondscommissie Samenloop in te stellen was, om de betrokkenen niet de dupe te laten worden van een discussie tussen verzekeringsmaatschappijen onderling over de verschuldigheid van bepaalde kosten, dan wel de vraag welke maatschappij voor een bepaalde schade dient op te komen en die visie wordt dezerzijds volledig onderschreven. Het is ook daarom dat A. de declaratie van Mr. Y. heeft voldaan, doch wij zijn van mening dat die declaratie ten laste van de pleziervaartuigenassuradeur, B. dient te komen!

Uit de eerdere correspondentie blijkt, dat B. van mening is niet tot betaling van die nota gehouden te zijn, omdat de verzekerde zich heeft gewend tot een rechtsbijstandassuradeur, terwijl bovendien de in artikel x genoemde verjaringstermijn is verstreken, zonder dat er een procedure is gestart tegen B. over het door hem ingenomen standpunt.

Bovendien bestaat de mogelijkheid dat B. thans gaat opwerpen -wat hij overigens nog niet heeft gedaan- dat nimmer daadwerkelijk een procedure is gevoerd, doch, indien een dergelijk verweer zou worden gevoerd achten wij dat op zijn minst aanvechtbaar. Deze drie aspecten zullen vervolgens nader worden besproken.

Zo de aan de heer X. te bieden rechtshulp op grond van beide polissen elkaar al zouden overlappen, zijn wij van mening, dat in eerste aanleg uitvoering moet worden gegeven aan artikel x van de verzekeringsvoorwaarden der pleziervaartuigenverzekering. De polisdekking van de door de heer X. afgesloten rechtsbijstandverzekering beïnvloedt immers geenszins het bepaalde in artikel x van de voorwaarden der pleziervaartuigenverzekering, nu de rechtsbijstandassuradeur zich slechts heeft verplicht de aangemelde gevallen te onderzoeken en te behandelen en de redelijkerwijs daaraan verbonden kosten te vergoeden. Onderzoek van deze aangelegenheid heeft evenwel geleid tot het advies van A. aan de verzekerde een beroep te doen op de "geschillenregeling" in de pleziervaartuigenpolis -overigens kent nagenoeg elke verzekeringsovereenkomst een soort geschillenregeling (denk bijvoorbeeld aan contra-expertiseregelingen e.d.) en welhaast niemand komt op het idee zo een regeling terzijde te schuiven, wanneer een rechtsbijstandassuradeur is ingeschakeld!- terwijl de aan

"het beroep op artikel x van de voorwaarden der pleziervaartuigenverzekering verbonden kosten (zijnde kosten voor het procesadvies, uit te brengen door een advocaat) door A. zouden worden gedragen. De heer X. heeft zich, vanwege de bij de afwikkeling van zijn schadeclaim bij B. ontstane problemen, van juridische hulp willen voorzien en het is dan toch niet van overwegend belang of die juridische hulp bijvoorbeeld van een consumentenorganisatie of anderszins wordt verkregen.

Zou B. cliënts beroep op meergenoemd artikel x ook hebben afgewezen indien bijvoorbeeld een consumentenorganisatie of wetswinkel de heer X. had bijgestaan?

In elk geval kan een dergelijke stap niet tot gevolg hebben dat de verzekerde daardoor bepaalde rechten uit de overeenkomst met de pleziervaartuigenassuradeur verliest, te meer niet daar zulks op geen enkele wijze uit die polisvoorwaarden der pleziervaartuigenverzekering blijkt.

Het beroep op verjaring door B. (in casu zou niet binnen de in meergenoemd artikel x van de voorwaarden der pleziervaartuigenverzekering genoemde termijn een procedure zijn gestart) gaat evenmin op. Men spreekt in dit verband van "aanhangig maken" en niet van "in rechte aanhangig maken". Het is een feit van algemene bekendheid dat in beide termen een essentieel verschil zit, en wij achten het welhaast chicaneus wanneer B. betoogt, dat uit de strekking van artikel x der pleziervaartuigenverzekeringsvoorwaarden zou blijken dat bedoeld is "in rechte aanhangig maken". Dit laatste staat er nu eenmaal niet en dit klemmt te meer, aangezien B. er blijk van heeft gegeven in andere, door hem gehanteerde polisvoorwaarden, zich wel het verschil in die terminologie bewust te zijn. In andere polisvoorwaarden van B. wordt wel de term "in rechte aanhangig maken" gebruikt althans woorden van gelijke strekking, hetgeen impliceert dat, wanneer "aanhangig maken" wordt gebruikt, dat dus niet wil zeggen dat zulks "in rechte" zou moeten geschieden. Binnen de gestelde verjaringstermijn is deze zaak diverse malen bij B. "aanhangig gemaakt" en een beroep op de verjaringstermijn gaat derhalve niet op.

Tenslotte willen wij nog opmerken, dat de procedure van artikel x van de pleziervaartuigenverzekering door de heer X. is gevolgd, doch dat B., die in zijn discussie met zijn verzekerde en A. geen aanleiding zag het eerder ingenomen standpunt te herzien, zelfs niet nadat een positief procesadvies van Mr.Z., te zijner kennis was gebracht, eerst een regelingsvoorstel heeft gedaan op het moment dat Mr. Y. een procedure aanzegde. In dat licht bezien dienen de kosten van Mr. Y. te worden aangemerkt als kosten gemaakt in verband met een procedure.

Wij willen uw commissie verzoeken ingevolge artikel 2 lid 3, juncto artikel 3 lid 5, een bindend advies uit te brengen aangaande de vraag te wiens laste de declaratie van Mr. Y. dient te komen, B. of A."

In zijn memorie van antwoord stelt B.:

"De uitlatingen van A. in zijn memorie van eis worden door ons bevestigd voor zover hierna niet anders blijkt:

" In artikel x van polisvoorwaarden pleziervaartuigen wordt bepaald dat geschillen die voortvloeien uit de onderhavige verzekeringsovereenkomst in eerste instantie worden onderworpen aan de uitspraak van de bevoegde rechter te Utrecht. Indien de maatschappij meent tegenover een verzekerde geen verplichtingen te hebben dan dient een geschil hierover binnen 12 maanden na de datum van de beslissing aanhangig te zijn gemaakt. De kosten van een dergelijke procedure zijn voor rekening van de maatschappij wanneer een advocaat heeft geoordeeld dat verzekerde een gerede kans op succes heeft in een procedure.

Tussen partijen is in confesso dat verzekerde het tussen hem en de maatschappij gerezen geschil niet binnen 12 maanden na de schriftelijke afwijzing van de schade bij de bevoegde rechter te Utrecht aanhangig heeft gemaakt. Conform de polisvoorwaarden behoorde een procedure voor verzekeringnemer aldus niet meer tot de mogelijkheden, laat staan dat de kosten ervan op grond van die voorwaarden gedekt zouden kunnen zijn. Van samenloop kan om die reden al geen sprake zijn.

Geheel ten overvloede stellen wij vast dat uit de samenhang tussen de onderdelen van de geschillenregeling duidelijk blijkt dat een geschil bij de burgerlijke rechter aanhangig dient te worden gemaakt.

Voor zover uw College tot een ander standpunt komt omtrent de uitleg van onze geschillenregeling, met name ten aanzien van het begrip "aanhangig maken", merken wij op dat onze polis uitdrukkelijk alleen de kosten dekt die aan de betreffende procedure zijn verbonden, uiteraard voor zover deze voor rekening van verzekeringnemer komen.

Niet A. is onze verzekeringnemer, doch alleen de heer X. Laatstgenoemde heeft conform artikel y van de door partij overgelegde polisvoorwaarden een zelfstandig recht op door A. gefinancierde rechtshulp. Daarvoor heeft hij premie betaald, welke door A., naar wij mogen aannemen, werd aanvaard.

Onze verzekeringnemer heeft derhalve geen kosten in de zin van artikel x gemaakt. Het onderhavige geschil omtrent de kosten is niets anders dan een onterechte verhaalsactie van een rechtsbijstandverzekeraar.

Partij doet het voorkomen alsof de geschillenregeling van onze maatschappij gemeengoed is in de markt. Dit is onjuist; de regeling is uniek. De ratio van deze geschillenregeling is om een verzekerde ingeval van een geschil met de maatschappij de mogelijkheid te geven om op onze kosten te procederen, zonder dat een financiële drempel hem hiervan behoeft te weerhouden. Nu de heer X. middels een specifieke rechtsbijstandverzekering zichzelf van rechtshulp heeft voorzien, ligt het voor de hand dat de kosten van ingeroepen rechtshulp ook ten laste van die verzekering worden gebracht. A. moet zich derhalve niet aan zijn financiële verplichtingen trachten te onttrekken.

"Teneinde de indruk weg te nemen dat onze maatschappij de zaak zou hebben getraineed conform het gestelde in alinea 10 van de memorie van eis, delen wij uw College mede dat wij op verzoek van de advocaat van de heer X. aan een fifty/fifty-regeling ter zake van de door verzekerde geleden schade hebben meegewerkt."

Overwegingen van de commissie

Partijen hebben zich tot de commissie gewend met de vraag om een uitspraak te doen teneinde tot een oplossing te komen inzake het tussen partijen gerezen geschil.

De commissie neemt deze zaak in behandeling conform artikel 2 lid 2 van het reglement.

Tussen partijen bestaat verschil van mening over de uitleg van het begrip "aanhangig maken" zoals genoemd in artikel x van de polisvoorwaarden van B. en luidende:

"Alle uit deze verzekeringsovereenkomst voortvloeiende geschillen zullen in eerste instantie worden onderworpen aan de uitspraak van de bevoegde rechter te Utrecht.

Indien B. zich jegens verzekeringnemer beroept op een polisuitsluiting in de zin van artikel z of anderszins van mening is de schade niet te behoeven te vergoeden en een in Nederland gevestigde advocaat is van mening dat verzekeringnemer in een procedure een gereede kans op succes heeft de schade ten laste van B. te brengen, zijn de kosten van zulk een procedure, ongeacht de uitspraak, voor rekening van B. mits de procedure gevoerd wordt door een andere advocaat dan hierboven bedoeld of een van zijn kantoorgenoten of compagnons.

Indien B. meent tegenover een verzekerde geen verplichtingen te hebben, zal hij hem dit schriftelijk mededelen. Indien deze een geschil hieromtrent niet binnen 12 maanden na de datum van de beslissing aanhangig maakt, wordt aangenomen dat de beslissing onvoorwaardelijk werd aanvaard."

Gezien de samenhang tussen de onderdelen van de betreffende geschillenregeling is de commissie van oordeel dat uit deze bepaling blijkt dat een geschil bij de burgerlijke rechter te Utrecht aanhangig dient te worden gemaakt. Vaststaat dat het tussen partijen gerezen verschil niet binnen 12 maanden na de schriftelijke afwijzing van de schade bij de bevoegde rechter aanhangig is gemaakt.

De commissie is voorts van oordeel dat de woorden "wordt aangenomen" in genoemd artikel, voor de uitleg van dit artikel van bijzonder belang zijn. Immers uit deze redactie blijkt slechts dat na afloop van bedoelde termijn wordt aangenomen dat verzekerde zich onvoorwaardelijk heeft neergelegd bij de afwijzende beslissing, maar tegen een dergelijke veronderstelling kan tegenbewijs worden geleverd.

De commissie constateert dat uit de aan haar overgelegde stukken blijkt dat de heer X. in de beslissing tot afwijzing van de schadevergoeding door B. niet heeft berust, maar integendeel bij voortdurende heeft getracht B. tot wijziging van zijn standpunt te bewegen; de regelmatige correspondentie die heeft plaatsgevonden tussen de maatschappijen, de ingeschakelde raadslieden en verzekerde duidt hierop. Tevens weerlegt het feit van deze regelmatige correspondentie een beroep op rechtsverwerking.

Toen deze tussen Verzekeraar B. en zijn verzekerde de heer X. gevoerde discussie niet het door hem gewenste resultaat opleverde, heeft de heer X. de rechtsbijstandassuradeur ingeschakeld waarna, na verkregen positief procesadvies, een gerechtelijke procedure in gang is gezet.

De commissie is dan ook van mening dat de declaratie groot f 2.253,66 van Mr. Y., dient te worden aangemerkt als een declaratie voor kosten van een procedure, voor welks vergoeding, door de verzekerde, een beroep op het onderhavige artikel x van de polisvoorwaarden van B. kan worden gedaan.

Ook de polis van A. biedt dekking voor de betreffende proceskosten. De commissie stelt vast dat beide polissen ieder voor zich in principe dekking bieden.

Volgens de considerans van het reglement van de commissie dient in dat geval de oudste verzekering dekking te bieden. De polis van B. dateert van 9 april 1976. De polis van A. dateert van 6 oktober 1979. De polis van B. is derhalve de oudste.

De betreffende geschillenregeling van B., waarbij op de kosten van B. tegen de eigen maatschappij kan worden geprocedeerd is pas in de loop van 1981/1982 aan de polisvoorwaarden toegevoegd. De commissie is echter van oordeel dat deze uitbreiding van de polisvoorwaarden niet een nieuwe verzekeringsovereenkomst heeft doen ontstaan. Ook B. heeft niet gesteld dat er sprake zou zijn van een nieuwe overeenkomst. Voorts blijkt uit het feit dat er bijvoorbeeld geen nieuw polisblad werd uitgegeven en het feit dat er geen premieconsequenties waren dat, naar de mening van de commissie, hier sprake is van de voortzetting van het contract met een iets gewijzigde inhoud.

Indien men de aangebrachte extra dekking zou beschouwen als het afsluiten van een nieuwe overeenkomst - quod non - dan nog dient de dekking van B. als de oudste te worden aangemerkt, aangezien een dergelijke zienswijze dan ook zou gelden ten aanzien van A., die in zijn polisvoorwaarden, na de invoering van de geschillenregeling door B., eveneens een uitbreiding van dekking aanbracht en wel in juni 1983.

Deze wijziging hield in dat voortaan recht op rechtsbijstand bestond voor gebeurtenissen waarbij een vaartuig betrokken was met een nieuwwaarde tot f 200.000,- in plaats van het voorheen geldende bedrag van f 40.000,- door welke uitbreiding van dekking pas toen voor het onderhavige pleziervaartuig van de heer X. recht op rechtsbijstand ontstond.

Conclusie

De commissie concludeert dat dit geschil geregeld dient te worden op basis van het chronologisch beginsel.

De verzekering van B. is ouder dan de verzekering van A.

Bindend advies

Partijen hebben zich tot de commissie gewend om een bindend advies.
De commissie geeft als haar bindend advies dat B. primair dekking zal
hebben te verlenen.

's-Gravenhage, 17 januari 1986

De Verbondscommissie Samenloop,

De voorzitter,

De secretaris,

(mr. H.O.Th. Hugenholtz)

(mevr. mr. W.H.v.d. Velde -Meijer)